

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB)

ÜYELERİNİN SERMAYE PİYASASI FAALİYETLERİNİ YÜRÜTÜRKEN UYACAKLARI MESLEK KURALLARI

I. BÖLÜM

AMAÇ, KAPSAM, DAYANAK VE TANIMLAR

Amaç

Madde 1 - Bu düzenlemenin amacı; sermaye piyasasının geliştirilmesi ve ülke ekonomisine katkı ana hedefi doğrultusunda; tüm çalışanları en üst derecede mesleki bilgi ile donatılmış, etik değerlere bağlı, rekabeti yatırımcılara daha kaliteli ürün ve hizmet sunumu şeklinde algılayan, saygın bir meslek mensupları kitlesi oluşturmak üzere, Aracı Kuruluşların; birbirleri, müşterileri ve çalışanlarıyla olan iş ve ilişkilerinde uyacakları meslek kurallarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Üyeleri faaliyetlerini bu düzenlemede yer alan mesleki kurallara göre yerine getirirler.

Dayanak

Madde 3 - Bu düzenleme 28.07.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 15.12.1999 tarihli ve 4487 sayılı Kanunla değişik 40/B maddesinin ikinci fıkrasına ve 08.01.2001 tarih ve 2001/1914 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Statüsü'nün 6 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine dayanılarak yapılmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu düzenlemede geçen;

Kanun	:	28.07.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununu
Kurul Birlik Statü	:	Sermaye Piyasası Kurulunu, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğini, 11.02.2001 tarihli ve 24315 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 08.01.2001 tarih ve 2001/1914 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe giren Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Statüsünü
Aracı Kuruluş	:	Türkiye sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya Kanun ile yetkili kılınmış aracı kurum ve bankaları,
Üye	:	Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği üyesi olan aracı kuruluşları,
Sermaye Piyasası Faaliyetleri Aracılık Faaliyeti	:	Kanunun 30 uncu maddesinde sayılan faaliyetleri, Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasındaki faaliyetleri,
Sermaye Piyasası Araçları	:	Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirlenen menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarını

ifade eder.

II. BÖLÜM

GENEL İLKELERE İLİŞKİN ESASLAR

Genel İlkeler

Madde 5 - Üyeler; sermaye piyasasında toplumsal ve ekonomik yararın artırılması, aracılık mesleğinin saygınlığının korunması ve geliştirilmesi, diğer üyeler, müşteriler ve kendi çalışanları ile olan ilişkilerinde adil ve dürüst davranılması, haksız rekabete yer verilmemesi amacıyla, faaliyetlerini yasal ve idari düzenlemeler ile aşağıda yer alan genel ilkeler doğrultusunda sürdürürler. Üyeler; devlet, devlete bağlı kurum ve kuruluşlar, düzenleyici otoriteler ve üyelerin faaliyetlerini yöneten meslek kuruluşları tarafından çıkarılmış kanun, tüzük, yönetmelik ve düzenlemeleri bilir ve söz konusu yasal düzenlemelere bağlı kalırlar.

Dürüst ve Adil Davranma İlkesi

Madde 6 - Üyeler faaliyetlerini yürütürken müşteri çıkarlarını ve piyasaların bütünlüğünü göz önünde tutarak dürüst ve adil davranırlar. Kuracakları ilişkilerde ve gerçekleştirecekleri işlemlerde doğru beyana dayalı ve mesleki gereklere uygun hareket ederek; kendilerine ve piyasaya olan güveni zedeleyici hareketlerden özenle kaçınırlar.

Mesleki Özen ve Titizlik İlkesi

Madde 7 - Üyeler, yürüttükleri faaliyetler için teknik bilgi birikimini sağlarlar, meslekle ilgili gelişmeleri takip ederler ve bu konuda yapılacak düzenlemelere bağlı kalırlar.

Saydamlık İlkesi

Madde 8 - Üyeler, mesleki faaliyetleri sırasında kuracakları ilişkilerde ve gerçekleştirecekleri işlemlerde ilgili tüm tarafları ve kamu kurum ve kuruluşlarını, mevzuatın ve mesleki teamüllerin gerektirdiği şekilde tam, doğru, hızlı ve eşit olarak bilgilendirirler.

Kaynakları Etkin Kullanma İlkesi

Madde 9 - Üyeler, işletmelerinin devamlılığını sağlamak ve müşterilerin hak ve çıkarlarını korumak üzere faaliyetleri için mevzuatla öngörülen maddi, teknolojik ve beşeri kaynakları etkin ve verimli şekilde kullanırlar.

Rekabet ve Toplumsal Yararı Gözetme İlkesi

Madde 10 - Üyeler, mesleki faaliyetlerini haksız rekabete yol açmayacak şekilde meslek adabını dikkate alarak yürütürler. Ticari amaçlarla birlikte toplumsal yararı ve çevreye saygıyı da gözetirler.

Kara Paranın Aklanması İle Mücadele

Madde 11 - Üyeler, Sermaye piyasası faaliyetlerinin güven ve açıklık içinde yerine getirilmesini teminen, uluslararası ve ulusal mevzuat hükümleri çerçevesinde, kara paranın aklanması, yolsuzluk ve benzeri suçlarla mücadele konusunda şüpheli işlemlerin belirlenmesi ve mevzuat çerçevesinde işlem yapılması için gerekli önlemleri alarak, konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparlar ve kendi iç bünyelerinde de bu amaca yönelik önlemleri alır ve çalışanları için eğitim programları düzenlerler.

III. BÖLÜM

MÜŞTERİLERLE İLİŞKİLER

Müşteriyi Tanıma Kuralı

Madde 12 – Üyeler, müşterilerle iş ilişkisi kurulmadan önce kendilerine ait kimlik bilgilerini alırlar ve mesleki faaliyetlerini yazılı sözleşmeler çerçevesinde yürütürler. Ayrıca, müşterilerin mali durumları, yatırım amaçları ve risk-getiri tercihleri konularında gerekli bilgileri edinirler. Müşterinin; mali durumu, yatırım amaçları ve risk-getiri tercihleri konusunda bilgi vermek istememesi halinde, buna ilişkin yazılı beyanını alarak sözleşmeyle birlikte saklarlar.

Müşteri Talimatlarına Uyma

Madde 13 - Üyeler, müşterileri ile imzaladıkları çerçeve sözleşmenin sınırları içinde, müşteri talimatlarına uygun ve müşterinin çıkarlarını korumayı amaçlayan şekilde davranırlar. Müşteri talimatlarının açık ve anlaşılır olması için Üyeler gereken önlemleri alırlar.

Üyeler, müşterilere ait sermaye piyasası araçları ve nakit üzerinde hak ve yetkileri olmaksızın kendileri veya üçüncü şahıslar lehine herhangi bir tasarrufta bulunamazlar.

Bilgi Verme

Madde 14 - Üyeler, sözleşmeler çerçevesinde müşterilerine sundukları hizmetlerle ilgili olarak yapılan işlemler ve bu işlemlerden doğan ücret, komisyon ve masraflar ile karşılıklı yükümlülükler ve bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde uygulanacak yaptırımlar hakkında müşterilerini doğru, eksiksiz ve zamanında bilgilendirirler.

Müşterilere hizmet vermeye başlanmadan önce, Üyeler verilecek hizmetlere, sunulacak bilgi ve tavsiyelere, yatırım yapılacak sermaye piyasası araçlarına ve muhtemel risklere; müşteri ismine saklama uygulamasına ve yatırımcıyı korumaya ve diğer düzenlemelere ilişkin hususlarda müşterilerini bilgilendirirler.

Müşterilerin yatırım kararları verebilmeleri için üyeler tarafından sunulan bilgiler, güvenilir belge, destekleyici rapor ve analizlere dayandırılır. Bu belgelerde kesin bilgiler ile yoruma dayalı bilgilerin ayırımının açıkça anlaşılmasına yönelik ifadeler ve bilgi kaynaklarına yer verilir. Müşterilere, menkul kıymetler, sektör, sundukları hizmetler ve kendileri hakkında verdikleri bilgilerde abartılı, yanıltıcı ve yanlış anlaşılmaya neden olabilecek ve yatırım yapılacak sermaye piyasası araçlarının önceden saptanmış belirli bir getiriye sağlayacağına dair garanti niteliği taşıyan ifadeleri yazılı ve sözlü açıklamalarda kullanmazlar.

Bütün yatırımcıların bilgiye ulaşma hakları vardır. Genel olarak kamunun ulaşabildiği bilgi haricinde bir bilgiye ulaşılması durumunda, üyeler hiçbir yatırımcı veya yatırımcı grubuna avantaj sağlamazlar.

Müşteri Menfaatleri

Madde 15 - Üyeler faaliyetlerini sürdürürken müşteri haklarını gözetirler. Bu kapsamda;

- Müşterileri ile imzalayacakları sözleşmelerde, müşterilerin hak ve menfaatlerini zedeleyici ve iyi niyet kurallarına aykırı hükümlere yer verilemez.

- b) Müşterilere yönelik hazırlanan araştırma raporlarını yayınlamadan önce kendileri lehine kullanmaları halinde bu durumu araştırma sonuçlarıyla birlikte açık şekilde ve eş zamanlı olarak duyururlar.
- c) Müşterilerinin piyasa hakkında bilgisizlik ve tecrübesizliğinden yararlanıp, alım-satım kararlarını etkileyerek kendi lehlerine kazanç sağlayamazlar,
- d) Müşteriye verilen hizmetler karşılığı alınacak ücret, komisyon ve masrafların tarifeye bağlanmış olması durumunda, belirlenen tutar ve oranların üzerine çıkmazlar,
- e) Gerek teknolojik gelişme ve elektronik ortamda alım satım aracılığına paralel olarak gelişen hizmetler, gerekse değişen hizmet çeşitleri nedeniyle her türlü hizmet ortamında işlem güvenliğinin sağlanmasına ve müşteri mağduriyetlerinin önlenmesine yönelik gerekli teknik ve hukuksal önlemleri alırlar.

Çıkar Çatışmaları

Madde 16 - Üyeler, müşterileriyle olan ilişkilerinde çıkar çatışmalarından kaçınmak için gereken her türlü çabayı gösterirler. Çıkar çatışmalarının önlenemediği durumlarda, öncelikle müşterilerinin menfaatini gözetirler. Çıkar çatışmalarının müşterileri arasında olması halinde ise müşterilerine adil ve tarafsız davranırlar.

Sır Saklama

Madde 17 - Üyeler, müşterilerine ait kimlik bilgilerini ve faaliyetleri dolayısıyla öğrendikleri her türlü bilgiyi, bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklamazlar.

IV. BÖLÜM

DiĞER ÜYELERLE İLİŞKİLER

Mesleki Sorumluluk, Dayanışma ve Bilgi Alışverişi

Madde 18 - Üyeler, sermaye piyasasının sağlıklı bir şekilde gelişmesi ve olası finansal suçların önlenmesi amacıyla dayanışma içinde hareket ederler.

Üyeler, sermaye piyasasının ve aracılık mesleğinin geliştirilmesi temel hedefine dönük olarak yapılacak çalışmalarda kullanılmak üzere Birlik bünyesinde oluşturulacak bilgi bankası için yasal olarak sır kapsamında bulunmayan verileri açık, anlaşılır ve öngörülen süre içinde sağlarlar.

Haksız Rekabetin Önlenmesi

Madde 19 - Üyeler, sermaye piyasasının dürüst, rekabetçi ve etkin bir yapı içinde gelişmesi için üzerlerine düşen görevi yerine getirirler. Bu çerçevede;

- a) Diğer Üyelerin ticari itibarlarını zedeleyecek ve adil alım-satım ilkelerini ihlal edecek şekilde davranmazlar,
- b) Müşteri elde etmek amacıyla, diğer Üyelerin faaliyetleri, verdikleri hizmetler ve mali gücü hakkında yanlış, yanıltıcı ve kötuleyici beyanlarda bulunarak doğrudan veya dolaylı şekilde menfaatler sağlamazlar,
- c) Kendilerinin veya yöneticilerinin özellikleri, faaliyetleri, müşterilere verdiği hizmetler, mesleki deneyim ve yeterlilikleri konusunda yanıltıcı açıklamalarda bulunmazlar,

- d) Bir menkul kıymetin değerine ilişkin olarak elde ettikleri kamuya açıklanmamış bilgileri kullanarak kendileri ve/veya müşterileri için işlem yapmazlar ya da başkalarını bu yönde işlem yapmaya sevkmezler,
- e) Manipülatif işlem yapmazlar, bu tür işlemlerin yapılmasını engellemek için gerekli özeni gösterirler ve bu işlemlere bilerek imkan tanımazlar,
- f) Sundukları hizmetlerle ilgili olarak müşterilerinden düzenlemelerde yer alan oran ve tutarların altında komisyon, ücret ve masraf almazlar ya da bu sonucu dolaylı olarak doğuracak şekilde işlemlerde bulunmazlar,
- g) Diğer üyelerin faaliyetlerini sürdürmelerini ciddi şekilde zorlaştıracak veya kesintiye uğratacak şekilde ekip halinde personel transferi yapmazlar,
- h) Yeni işe başlayacak personelin en son çalıştığı diğer Üyenin müşterilerine hizmet sunmak amacıyla irtibat kurmasını en az bir ay süreyle engelleyici önlemleri alırlar,
- i) Haksız rekabet sonucunu doğuracak diğer fiillerde bulunmazlar.

İlan ve Reklamlar

Madde 20 - Üyeler, kendi mali yapılarına, sundukları hizmet ve sermaye piyasası araçlarına ilişkin duyuru, ilan ve reklamlarında dürüst ve gerçekçi olurlar, genel ahlaka uygun davranırlar.

Üyeler, reklamların müşterileri aldatıcı, küçük düşürücü, yanıltıcı veya deneyim ve bilgi noksanlıklarını istismar edici nitelikte olmamasına özen gösterirler.

Duyuru, ilan ve reklamlarında diğer üyeleri ya da diğer üyelerin ürün ve hizmetlerini kötüleyen, Birliğin başka bir üyesinin ticari ününü doğrudan ya da dolaylı olarak zedeleyen nitelikte ifade ve ibarelere yer vermekten kaçınırlar. İlan ve reklamlarda bir Üyenin öteki Üyeden daha güvenli olduğu izlenimini yaratacak ifadeler ve görüntüler kullanmazlar. İlan ve reklamlarda kullanılacak olan; ülke ekonomisine, sermaye piyasasına ve ilgili aracı kuruluşa ilişkin sayısal veriler, yetkili makamlarca yayınlanmış ya da onaylanmış olmalıdır. Diğer konularda, kaynak göstermek suretiyle ilan ve reklamlar verilebilir. Üyeler, menkul kıymetlerin alış ve satışına ilişkin ilan ve reklamlarda yatırımcıları yanlış yönlendirecek ifadeler kullanamazlar.

V. BÖLÜM

ÇALIŞANLARLA İLİŞKİLER

Çalışanların Genel Nitelikleri

Madde 21 - Üyeler, çalışanlarının mesleğin toplumdaki saygınlığını geliştirmek amacıyla çalışmalarını ve görevlerinin gerektirdiği bilgi birikimi ve sorumluluk duygusuna sahip olmalarını gözetirler.

Mesleki Yeterlilik

Madde 22 - Mesleki yeterlilik, üstlenilecek görevin gerektirdiği eğitim ve mesleki deneyimlerin faaliyetlerin yürütülmesine yetecek düzeyde olmasını ifade eder.

Mevzuatın öngördüğü alanlarda gerekli lisansa sahip olunması, mesleki yeterliliğin sağlanması anlamına gelir.

Mesleki Özen ve Titizlik

Madde 23 - Mesleki özen ve titizlik, dikkatli ve basiretli bir çalışanın aynı koşullar altında ayrıntılara vereceği önem, göstereceği dikkat ve gayreti ifade eder.

Üyeler, çalışanlarının mesleki özen ve titizliğini sağlamak için iç kontrol sistemlerini kurarlar ve gerekli diğer tedbirleri alırlar.

Üyeler, yeni işe başlayacak personel hakkında Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri çerçevesinde çalışanların sicilinin tutulması konusunda yetkilendirilen kuruluştan bilgi alırlar.

Kariyer Gelişimi

Madde 24 - Üyeler, tüm çalışanlarına görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli araçları, başarılı olabilmeleri için gerekli bilgiyi, becerilerini geliştirebilmeleri için gerekli eğitim programlarını ve kariyer gelişimleri için gerekli fırsatları mali güçleri çerçevesinde sağlamaya özen gösterirler.

Üyeler, çalışanların mesleki yükselmelerinde bilgi, yetenek ve kişisel başarı kadar; Birliğin Meslek Kuralları'na bağlılık ve bunların uygulanmasındaki özeni de değerlendirmelerde ölçüt olarak alırlar.

Çalışanların Müşterilerle İlişkileri

Madde 25 - Üye çalışanları, Üyenin bilgisi dahilinde;

- Müşterilerle borç-alacak, kefalet ve müşterek hesap açtırmak (birinci dereceden akrabaları dışında) gibi etik ilkelerle bağdaşmayan ilişkilere girmezler,
- Müşterilerden teamüllerin üzerindeki değerde hediye almazlar,
- Konumlarını kullanarak, gerek kendi iş ortamlarından, gerekse müşterilerinin iş olanaklarından kişisel çıkar sağlamazlar,
- Portföy yönetimi faaliyetleri dışında, müşterilerden hisse senedi alım satım emri verme, ordino ve diğer belgeleri imzalama, nakit ve menkul kıymet yatırma ve çekme, virman işlemi yapma gibi işlemlerin bir veya birkaçını içeren vekaletname olarak müşteri adına işlem yapmazlar.

Çalışanların Müşteri Olarak İlişkileri

Madde 26 - Üyeler, çalışanlarının,

- Çalıştıkları kuruma borçlanma,
- Kendi nam ve hesaplarına sermaye piyasası işlemleri yapma, konularında çalışanlarına imtiyaz tanımayacak şekilde uygun görecekları kuralları koyarlar.

Üyeler, yukarıda (b) bendinde yer alan konuda yapılacak düzenlemede, çalışanların sermaye piyasası işlemleri yapma şartlarına ve bu işlemlere ilişkin olarak Üyeyi bilgilendirme esaslarına yer verirler.

Üyeler, diğer üyenin çalışanın kendilerinde hesap açtırması durumunda, hesabı açtırmanın diğer üyenin çalışanı olduğunu bildirmesi ya da herhangi bir şekilde hesabın diğer üyenin çalışana ait olduğunu öğrenilmesi halinde, bu bilgiyi öğrendikleri tarihten en fazla bir hafta içinde hesabın açıldığı zamanı da belirtmek suretiyle diğer üyeye yazılı olarak bildirirler.

VI. BÖLÜM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Kurum Bazında Etik Kurallar Belirlenmesi ve Denetimi

Madde 27 - Üyeler, tabi oldukları mevzuatta ve burada yer alan hükümlere aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, kendi faaliyetlerine, müşteri ve çalışanlarıyla olan ilişkilerine dair etik kuralları işbu düzenlemenin yürürlüğe girmesini izleyen altı ay içinde belirlerler. Üyeler ilgili tarafların bu kurallara uymasını denetlerler.

Üyeler, çalıştırdıkları kişilerden, kurum içi etik kuralların okunup anlaşıldığına ve görev süreleri içinde bu ilkelere uygun hizmet verileceğine dair imzalı bir taahütname alırlar.

Birlik, Üyelerce hazırlanacak etik kurallar içinde yer alması gereken asgari hükümleri belirler.

Birlik ve Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarıyla İlişkiler

Madde 28 - Üyeler, Birlik ve diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarıyla ilişkilerinde dürüstlük ve saydamlık ilkeleri doğrultusunda hareket eder, mevzuat gereği denetim ve kontrol amacıyla Birlik ve bilgi istemeye yetkili kurum ve kuruluşlarca istenebilecek bilgi, belge ve kayıtların doğru, eksiksiz ve zamanında iletilmesi konularında gereken özeni gösterirler ve sözkonusu elemanların çalışmalarını kolaylaştırıcı şekilde hareket ederler.

Meslek Kurallarının Geliştirilmesi

Madde 29 - Üyeler, etik ilkelerin ve meslek kurallarının geliştirilmesi ve gerektiğinde değişiklikler yapılmasını sağlamak üzere, Birlik Yönetim Kuruluna diledikleri zaman yeni öneriler getirebilirler.

Yürürlük

Madde 30 - Bu düzenleme kabul edildiği Genel Kurul tarihinde yürürlüğe girer.